

Handelingskader Professioneel Profileren

Een onderzoek naar de impact en het effect van het handelingskader professioneel profileren in PZ Gent

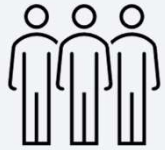
2 juni 2023

Ludovic De Vocht

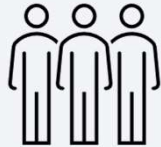
Prof. dr. Sofie De Kimpe

Prof. dr. Antoinette Verhage

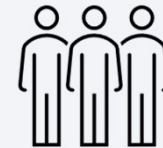

Vertrouwen
in de politie

Gezag voor
politie

Gehoorzaamheid
aan de politie

+

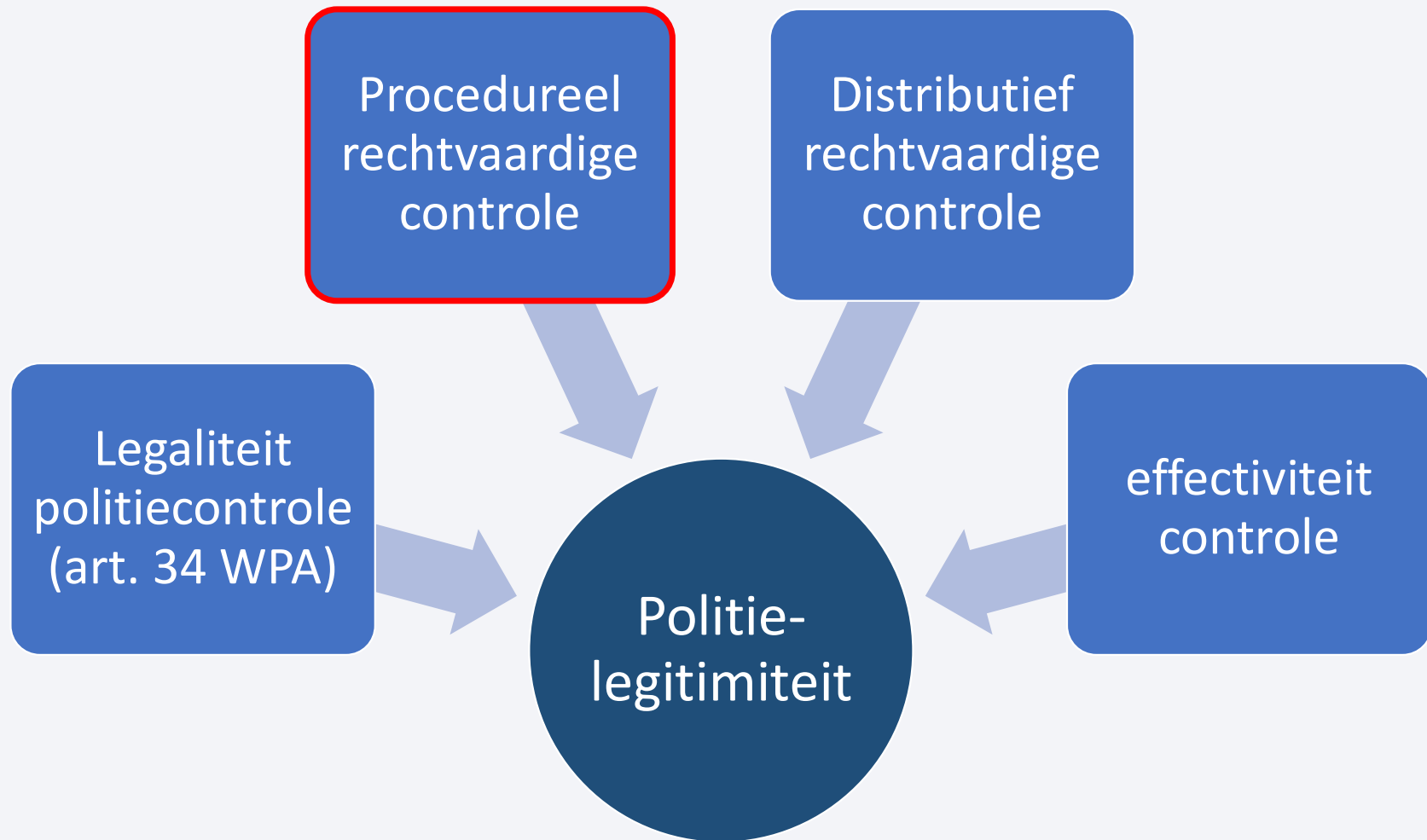
+

+

Politielegitimiteit

+

Gepercipieerd door burger

Contact politie en burger

Vier onderzoeksvragen

1. Hoe wordt de vorming rond het handelingskader ingevuld in PZ Gent en hoe richt deze zich op het professionaliseren van ID-controles?
 - 2.1. Hoe passen politiemensen het handelingskader toe in praktijk? Hoe geven ze daarbij invulling aan de vier stappen?
 - 2.2. Hoe procedureel (on)rechtvaardig zijn de identiteitscontroles in PZ Gent?
3. Hoe percipiëren de burgers van de stad Gent de toepassing van het handelingskader en welke gevolgen heeft dit voor hun welzijn en hun ervaring inzake gelijke behandeling?
4. Aanbevelingen naar de opleiding, handelingskader en identiteitscontroles toe

Onderzoeksmethoden

- Drie vragenlijsten: pre-opleiding, post-opleiding, follow-up
 - Vragenlijsten meten veranderingen in kennis en attitude voor en na de opleiding (verandering in competenties)
- systematische sociale observaties
 - Meten verandering in vaardigheden en de procedurele (on)rechtvaardigheid
 - 30 observatiedagen
 - 168 tussenkomsten en 306 identiteitscontroles

Resultaten effect VR-training

Procedureel rechtvaardig uitvoeren=
4 concepten

De VR training =

Module 1: **voorafgaande zelfstudie** en **online les** door Korpschef (Covid!)

Module 2: twee uur durende **VR-training** door trainers uit het korps

Handelingskader — Professioneel profileren

Resultaten effect VR-training

- De **opleiding en VR-technologie** worden als **positief** ervaren
- Bij **meer dan de helft** van de respondenten (57%) **sluit de opleiding** overtuigend (akkoord tot helemaal akkoord) **aan bij de persoonlijke werksituatie**
- Positief dat module 1 door de korpschef wordt gedoceerd: sterk signaal aangaande het **belang van de opleiding!**

Resultaten effect VR-training

Kennis:

- 75% geeft aan te weten wat het handelingskader inhoudt
- 28% geeft aan de vier stappen van het kader te kennen
 - Dat cijfer stijgt naar 58% na het volgen van de volledige opleiding (herkenning in de praktijk)
- **Na de twee modules** is er weinig verandering op vlak van de kennisvragen
- Gepercipieerde kennis wordt als hoog ingeschat (idem Nederland)

Resultaten effect VR-training

Attitude:

- Na de twee modules is er weinig verandering op vlak van attitudevragen
- Een grote groep (46%) is onbeslist over de vraag of zij **zaken uit de opleiding in praktijk hebben kunnen toepassen**
- **Bepaalde attitudes onveranderd na het volgen van de opleiding** (meer dan 70% die akkoord gaat)
 - *“sommige burgers gaan nooit willen meewerken tijdens een controle”*
 - *“mijn buikgevoel wordt vaak bevestigd na afloop van de controle”*

Resultaten effect VR-training

Vaardigheden:

- Toont de impact van VR-training op veranderen van vaardigheden (competentieontwikkeling). Zet de politieambtenaar de zaken uit de opleiding effectief om in de praktijk?
- We observeren **één significant verschil**: politieambtenaren die de volledige opleiding hebben gevolgd **leggen vaker de schriftelijke neerslag spontaan uit** dan politieambtenaren die de opleiding niet hebben gevolgd. Er is m.a.w. **meer bewustzijn na het volgen van de opleiding** op dat vlak.
- Andere verschillen zijn niet toe te schrijven aan het volgen van de opleiding!

Conclusies VR-training

- **Virtual Reality** wordt **positief** onthaald en vormt een attractief element
- **Positief** dat module 1 **door korpschef wordt gedoceerd!**
- **Kennis en begrijpen van handelingskader** is evenwel nog **te gering**, weinig impact op ontwikkelen van competenties
- 60% geeft aan dat de opleiding toepasselijk was voor hun persoonlijke werksituatie
- **Nood** aan meer **inzicht** in 'hoe' de opleiding inwerkt op **mentale weerbaarheid**.
- **Onduidelijk** hoe **reflectie en intervisie** worden **geïntegreerd en ontwikkeld** i.f.v. het handelingskader

Belang van actief gedrag

Hoe procedureel (on)rechtvaardig zijn de identiteitscontroles in PZ Gent?

Neutraliteit

- Geen vooroordelen: 96,7% vooraf – 98,4% tijdens – 90,9% achteraf
- Vooroordelen: 3,3% vooraf - 1,6% tijdens – 9,1% achteraf

Respect

- In alle controles was er een vorm van respectvol gedrag (100%)
 - De duur van dat gedrag was: kort 9% - wisselend 58% - dominant 32%
- Taal en toon werd aangepast aan de burger: 92%
- In 19% van de controles was er een vorm van respectloos gedrag
 - De duur van dat gedrag was: kort 13% - wisselend 6%

Hoe procedureel (on)rechtvaardig zijn de identiteitscontroles in PZ Gent?

Stem geven aan de burger

- Afwijzend luisteren 8% - onaandachtig luisteren 17% - passief luisteren 45% - **actief luisteren 29%**
- Vragen/visie van de burger werd genegeerd of ontweken: 16%
- De burger werd ruw onderbroken: 14%
- De burger werd expliciet genegeerd: 6%

Hoe procedureel (on)rechtvaardig zijn de identiteitscontroles in PZ Gent?

Verantwoording aan de burger (uitleggen)

- Spontaan uitgelegd (actief)
 - Motieven controle: 39% wel, **61% niet**
 - Politiehandelingen (fouillering, arrestatie, ..): 17% wel, **83% niet**
- In 39% van de gevallen werd de schriftelijke neerslag meegedeeld (61% niet)
- In 34% van de gevallen werden de gevolgen van de beslissingen uitgelegd (66% niet)
- In slechts 4% van de gevallen weigerde de politie om de reden van controle mee te delen (96% geen weigering)

Conclusies observaties

- Tot op heden nog te weinig effect van handelingskader zichtbaar, tenzij de spontane uitleg van de schriftelijk neerslag
- Om **procedurele rechtvaardigheid** te **verhogen** moet er vooral **ingezet worden** op **uitleggen** en **motiveren** naar de burger
- **Contacthypothese** wijst op de impact van **negatieve contacten met politie**
 - Negatieve ervaring weegt zwaarder door dan meerdere goede ervaringen
 - Inzet op cijfers van **procedurele onrechtvaardigheid!**

Aanbevelingen

- Behouden van VR als opleidingstool en opleidingsdeel met korpschef
 - Een opleiding in persoon zou dit nog versterken
 - Eventueel aanpassen aan de Gentse/Vlaamse/Belgische context
- **Versterken** van het effect op **competentieontwikkeling**
 - Doel: **verhogen** van de **mentale weerbaarheid** tijdens de opleiding (quid Nederland)
 - Voorstel: intensief en selectief inzetten op teams die veel controles doen, zodat effect sneller en duidelijker zichtbaar wordt
- Aandacht voor cijfers procedureel ONrechtvaardig gedrag

Aanbevelingen

- **Systematische identiteitscontroles:**
 - Sterk inzetten op communicatie (uitleggen) en reflectie!
 - Transparantie zowel naar de individuele politieambtenaar als naar de burger
 - Gevaar voor distributieve onrechtvaardigheid (overpolicing), dus sterke procedurele rechtvaardigheid noodzakelijk
- Belang van reflectie met collega's én leidinggevende, door mogelijkheid te creëren vanuit de organisatie
- Handelingskader algemeen:
 - Structuur van het handelingskader is goed, maar **conceptuele helderheid** (discretionaire ruimte, legitimiteit, procedurele rechtvaardigheid) is noodzakelijk

Dank u!

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

UNIVERSITEIT
GENT